

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UPA2024/101

24.10.24.

Peter Olsen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at undersøge mulighederne for etablering af en grønlandsk hel- eller majoritetsejet forsikringselskab, og lignende kapitalfond, med henblik på at øge kapitalinvesteringer internt i Grønland. Undersøgelsen skal omdeles til Inatsisartut primo år 2025.

(Medlem af Inatsisartut Jens Napaattooq, Naleraq)

ordførerindlæg

Inuit Ataqatigiit er et parti som står for selvstændighed i alle henseender, og på baggrund af vores etnisitet, vil eje, styre og udvikle vort land, om det er uddannelse, administration, eller erhverv. Vi ved alle at vi allerede har indhøstet erfaring i det politiske liv og at vores vigtigste erhverv, i vort nyere historie, er fiskeriet, og som vi også har sat vores lid til, som eneste mulighed.

Som danskerne siger, spiller vi med kun en streng, når vi tænker på vores erhverv, dette kan vi ikke bære, og hvis vi skal have et bæredygtigt erhverv i fremtiden, er vi nødsaget til at finde andre erhvervsmuligheder.

Vi ved at koalitionen finder det nødvendigt et flerestrenget erhverv og søger derfor andre muligheder, ved blandt andet via finansloven for 2025, og via holdbarheds- og vækstplan 2, bestræber man på et mere stabil økonomi. Ny strategi for turisme. Nye planer for mineindustri. Ny fiskerilovgivning. Optimering af vandkraftværket i Buksefjorden ved Nuuk. Etablering af vandkraftværk omkring Qasigiannuguit. Strategiplan 2024-2030 for uddannelse og uddannelsesplan 2024. Og ikke mindst via det nye erhvervsstrategi, som snart udkommer, vil der banes vej for en mere stabil og bedre økonomisk vækst.

Med disse ord som indledning, vil vi fra Inuit Ataqatigiinniit komme med følgende udtalelse til Jens Napaattooqs forslag.

Nogle af de ældre Inatsisartut medlemmer kan nok huske, at vi i efterårssamlingen 2015, behandlede meget lignende forslag. Dette forslag blev givet nr 71 og har følgende overskrift.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

“Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at undersøge fordele og ulemper ved etableringen af et Selvstyrejet forsikringsselskab - herunder, hvad etableringen vil forudsætte i form af f.eks. grønlandsk kapital og menneskelige ressourcer.”

Dette var foreslået af daværende Inatsisartutmedlem Anthon Frederiksen, og forslaget blev nedstemt af flertallet dengang.

Vi har også erfaret at selvsamme overskrift blev taget op til Inatsisartut efterårsmøde i 2017. Men ved denne samling blev den vedtaget af flertallet. Det skal bemærkes at det normal er en kotyme at forslag der allerede er behandlet i en valgperiode ikke tage op igen.

Desværre er dette sket ved en fejltagelse. Dette havde Demokraatit også bemærket, og var grunden til at de stemte imod i 2017 og kom med deres mindretalsudtalelse, som lyder følgende:

“vi skal endnu engang understrege at det ikke er på sin plads at formandskabet i Inatsisartut har medtaget forslaget til dagsordenspunkterne. Forslaget er allerede behandlet under samme valgperiode og flertallet har nedstemt forslaget.”

Og med denne udtalelse har de indstillet forslaget til ikke vedtagelse.

Efter forslaget blev vedtaget af flertallet i Inatsisartut under efterårssamlingen 2017, skulle der være kommet betænkning til forårssamlingen 2018.

Efter yderligere undersøgelse har jeg erfaret, at skatte udvalget i 2019, under deres møde den 22.10.2019 har stillet spørgsmål til Naalakkersuisut, om hvorlang deres betænkning er nået. Ved Naalakkersuisuts svar, kan man læse, at der efter nyvalg i 2018 var opgaven henlagt, og betænkning ikke udarbejdet.

Det vil sige, kort sagt, vi har tidligere behandlet lignende forslag, som har været nedstemt og senere vedtaget, men betænkningen blev ikke udarbejdet da der blev udskrevet valg foråret 2018. Hvad skal det dog ende med, skal vi til at gentage episoden i 2018?

Med denne indledning, finder vi det, i Inuit Ataqatigiit, meget vigtig, at få at vide, om vi har stærk, lovgivningsmæssigt og økonomisk grundlag for etablering af dette. Grundlæggende er meningen og formålet med forslaget ok, og kan derfor ikke modarbejdes og bør støttes. Derfor bør der udarbejdes rapport, hvis vi ønsker at vide, om vi har lovgivningsmæssigt, og økonomisk grundlag for at etablere.

Vi i Inuit Ataqatigiit følger debatten blandt befolkningen, blandt Inatsisartut og Naalakkersuisut.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Det er bekendt, at Inatsisartutmedlemmet Hans Enoksen har, via §37, spurgt hvormeget kommunerne har i omkostninger til forsikringsselskaberne.

Når man kigger på svarene, har de 5 kommuner i 2023 brugt omkring 37.573.460,00 kroner i forsikringspræmier. Vi har ingen nyere informationer som omhandler Namminersorlutik Oqartussat, men i henhold til Anthon Frederiksens forslag i 2017, bruger Det Grønlandske Selvsstyre omkring 35 mill. Kroner om året.

Enkelte personer eller enkelte familier er ikke med i beregningen, og vi har heller ikke tal på disse. Det er således at vi pr. år sender mindst 73 mill kroner ud af landet, til gavn for forsikringsselskaber udenfor vort land. Dette er tankevækkende og bør tænkes nøje igennem.

Vi skal med tyk streg under, understrege at vi i Inuit Ataqatigiit, finder det meget vigtigt at den økonomi der skabes af lokale erhverv og befolkningen og som cirkulærer i vort land, skal være til gavn for det grønlandske befolkning. Når det er sagt, skal vi tænke på, hvad der er debateret og sagt i 2015 og 2017. Med henvisning til overskriften, har vi meget og nøje at tænke på, hvis vi etablerer vort egen forsikringsselskab.

Jeg vil citere nogle af ordfører udtalelserne fra dengang;

Først vil jeg citere Inuit Ataqatigiit ordfører udtalelse som omhandler punkt 125 i 2017.

”Grønlands Selvstyres samt virksomheder der ejes af Grønlands Selvstyre betaler 67 mio. kr om året for deres forsikringspræmier og disse midler forrentes i den land vor de er indbetalt og er til gavn for økonomien der. Hvis vi ud over disse også medtager enkeltpersoner og virksomheder, så ville de årlige forsikringspræmier være betydeligt højere. Derfor mener vi at vi har god grund til at undersøge fordele og eventuelle forhindringer der måtte være ved at vi her i landet har vores eget forsikringsselskab. I disse år arbejder vi for, at vi i fremtiden bliver selvstændige og derfor må vi gøre alt hvad vi kan for at bane vej for, at så mange af vore midler som muligt til cirkulerer her i landet.”

Citat slut, og her er citat fra betænkningen i 2017

”En restriktiv fortolkning af "grønlandskejet" kunne på den anden side forekomme at udelukke al udenlandsk kapital, herunder dansk. Forsikringsselskabet vil i sidstnævnte situation skulle rejse hele sin kapital i Grønland.

Noget, som alt andet lige må antages at være forbundet med en vis udfordring - ikke mindst set i forhold til størrelsen af landets økonomi. Det er herudover vanskeligt at se, hvem som udover Landskassen ville evne - og have incitament til - at stille den nødvendige kapital til rådighed for selskabet.

Konsekvensen kunne dermed i værste fald blive, at Selvstyret i praksis blev selvforsikret, idet selskabet ville være bygget op omkring midler fra Landskassen, som samtidig - grundet ejerskabsbegrænsningen - ville fungere som den ultimative garant for selskabets drift og virke.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Landskassens kapitalindskud ville herunder i sagens natur endvidere være bundet i selskabet, og dermed ikke kunne investeres i andre samfundsaktiviteter.

Grønlands Selvstyre har haft flere store skader. Eksempelvis genopbygning af Bygge og Anlægsskolen i Sisimiut efter brand, som løb op i over 80 mio. kr. Nukissiorfiit har også haft store skader, som er løbet op i 45 mio. kr. Et forsikringsselskab skal dermed have en væsentlig likvid kapital at stå imod med, hvis der kommer flere store skader. Indtægterne kan kun skabes via præmieindbetalinger

Etableringen af et forsikringsselskab indebærer endvidere i sig selv ingen garanti for, at selskabets indtægter vil komme samfundet til gode, da det - som udgangspunkt - må antages at være op til selskabets ledelse at afgøre, hvordan og hvorledes indtægterne vil skulle anvendes, herunder om de skal investeres i aktiviteter udenfor Grønland.

I henhold til besvarelsen af §37-spørgsmål nr. 20151267 har erfaringer fra Færøerne vist, at en situation, hvor forsikringsselskaberne konkurrerer med hinanden, kan det have konsekvenser for selskabernes økonomi: 1 2001 gik de to forsikringsselskaber i så hård konkurrence med hinanden, at de begge i en periode fik underskud på deres forsikringsvirksomhed. Den hårde konkurrence gjorde, at der blev opkrævet for lave præmier ind og dette sammen med en periode med flere skader forårsagede underskuddet.”

Citat slut

Kort sagt, ved undersøgelse for muligheder for etablering af et helt- eller delvis grønlandskejet forsikringsselskab eller pengevirksomhed, har vi del at tænke nøje over, alligevel.....

Med disse ord er vi positivstemt for forslaget og sender den til udvalgsbehandling i den rette udvalg.

Qujanaq.